

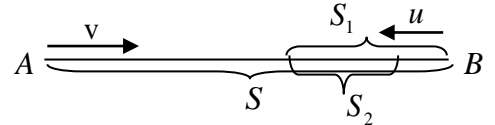
Լուծումներ - 9 դասարան

1 A վայրից դեպի B վայր դուրս է գալիս ավտոմեքենա և միաժամանակ B-ից դեպի A շարժվում է մոտոցիկլը: Որոշ ժամանակ անց նրանք հանդիպեցին և այդ պահին B -ից դեպի A դուրս է գալիս երկրորդ մոտոցիկլը, որը հանդիպում է ավտոմեքենան մի կետում, որի հեռավորությունը ավտոմեքենայի ու առաջին մոտոցիկլի հանդիպման կետից հավասար է AB հեռավորության 2/9 մասին: Եթե ավտոմեքենայի արագությունը լիներ $v_0 = 20$ կմ / ժ-ով ավելի քիչ, ապա հեռավորությունը հանդիպման կետերի միջև կլիներ $L = 72$ կմ և առաջին հանդիպումը տեղի կունենար ավտոմեքենայի A-ից դուրս գալուց $t_1 = 3$ ժ հետո: Գտեք A-ի հեռավորությունը B-ից (մոտոցիկլերի արագությունները նույնն են):

Լուծում

Ավտոմեքենան և մոտոցիկլը կհանդիպեն B-ից

$S_1 = \frac{S}{v+u} u$ հեռավորության վրա, որտեղ u -ն ու v -ն

համապատասխանաբար մոտոցիկլի և

ավտոմեքենայի արագություններն են: Երկրորդ մոտոցիկլի հետ հանդիպումը տեղի

կունենա առաջին հանդիպման կետից $S_2 = \frac{S_1}{v+u} v = S \frac{uv}{(v+u)^2} = \frac{2}{9} S$ հեռավորության վրա,

որտեղից ստանում ենք: Եթե ավտոմեքենան շարժվի $v_1 = v - v_0 = 2u - v_0$ արագությամբ,

առաջին հանդիպումը տեղի կունենա $\frac{S}{v_1+u} = t_1 \Rightarrow S = (3u - v_0)t_1$, իսկ երկու

հանդիպումների միջև հեռավորությունը կլինի $\frac{t_1(3u - v_0)u(2u - v_0)}{(3u - v_0)^2} = L$:

Տեղադրելով թվային արժեքները ստանում ենք

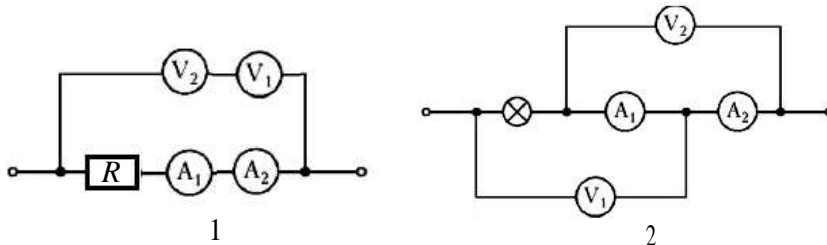
$u^2 - 46u + 240 = 0 \Rightarrow u = 40$ կմ/ժ իսկ $S = (3 \cdot 40 - 20) \cdot 3 = 300$ կմ:

2. Երկու միանման ամպերմետրից և երկու վոլտմետրից հավաքել են երկու շղթա:

Առաջին շղթայում սարքերի ցուցմունքներն են $V_1 = 3$ Վ, $V_2 = 6$ Վ, $I_1 = I_2 = 2$ Ա, երկրորդում

$I_1' = 0$, $I_2' = 1$ Ա, $U_1 = 2$ Վ, $U_2 = 1$ Վ. Գտեք R դիմադրությունը ու լամպի վրա անջատված

հզորությունը:

Քանի որ վոլտմետրի ցուցմունքը հավասար է իրանով հոսող հոսանքի ուժի և իր

դիմադրության արտադրյալին, առաջին շղթայից ունենք $2R_{V_1} = R_V$: Երկրորդ շղթայից

ունենք $R_{V_1} = U_1 / I_2' = 2$ Օմ, $R_A = U_2 / I_2' = 1$ Օմ: Առաջին շղթայից ունենք

$R + 2R_A = \frac{V_1 + V_2}{I_1} = 4,5$ Օմ, որտեղից ստանում ենք $R = 2,5$ Օմ: Լամպի դիմադրությունը

կարելի է ստանալ երկրորդ շղթայից $\frac{R_x}{R_{V_1}} = \frac{R_{V_2}}{R_A} \Rightarrow R_x = \frac{R_{V_1} R_{V_2}}{R_A}$: Քանի որ $U_x = U_1$, լամպի

վրա անջատված հզորությունը կլինի $N_x = \frac{U_1^2}{R_x} = \frac{U_1^2 R_A}{R_{V_1} R_{V_2}} = \frac{4 \cdot 1}{2 \cdot 4} = 0,5$ Վտ: Այդ նույն

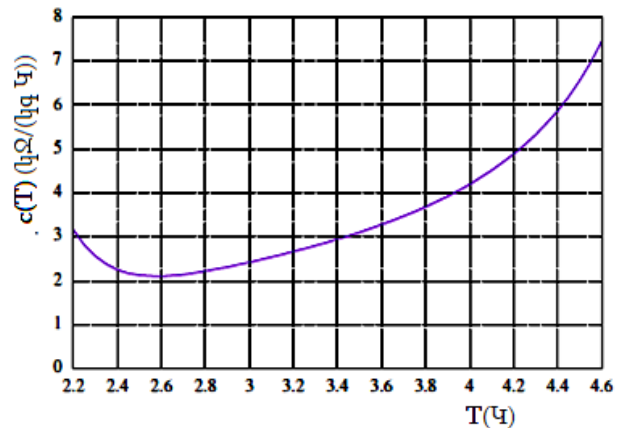
պատասխանը կարելի է ստանալ հաշվի առնելով որ լամպով անցնող հոսանքի ուժը հավասար է V_2 վոլտմետրով անցնող հոսանքի ուժին՝ $I_x = \frac{U_2}{R_{V_2}}$, հետևաբար անջատված

հզորությունը հավասար է $N_x = U_1 \cdot I_x = U_1 \frac{U_2}{R_{V_2}} = 2 \cdot \frac{1}{4} = 0,5$ Վտ:

3. Հելիումի շոգեգոյացման տեսակարար ջերմությունը $\lambda = 2,2 \cdot 10^4$ Ջ է, որը կարող էք համարել նույնը խնդրի բոլոր

ջերմաստիճանների համար: Հեղուկ հելիումի $c(T)$ տեսակարար

ջերմունակության կախվածությունը ջերմաստիճանից ցույց է տրված նկարում (ջերմաստիճանը $^{\circ}\text{C}$ -ով ($^{\circ}\text{C}$ էլիվիներով) է): Հեղուկի որ մասը պետք է գոլորշիանա որպեսզի մնացած հեղուկի ջերմաստիճանը իջնի $T_0 = 4,1$ $^{\circ}\text{C}$ մինչև $T_1 = 2,3$ $^{\circ}\text{C}$:

Լուծում: Եթե գոլորշիանում է m զանգվածով հեղուկ, դրա համար

պահանջվում է λm ջերմաքանակ: ΔT ջերմաստիճանով սառող $M - m$ զանգվածով հելիումը տալիս է $c(T)(M - m)\Delta T$ ջերմաքանակ, հետևաբար $T_0 = 4,1$ $^{\circ}\text{C}$ մինչև $T_1 = 2,3$ $^{\circ}\text{C}$ սառելուց միավոր զանգված կտա ջերմաքանակ, որը հավասար է այդ ջերմաստիճանների միջև կորի տակի մակերեսին: Դա հավասար է $N = 26 \pm 1$ վանդակ: Հաշվի առնելով, որ մեկ վանդակի մակերեսը հավասար է $q = 10^3 \cdot 0,2 = 200$ Ջ/կգ, ստանում ենք որ $M - m$ զանգվածով հելիումը տալիս է $q(M - m)$ ջերմաքանակ:

Այսպիսով ունենք,

$$Nq(M - m) = \lambda m \Rightarrow \frac{m}{M} = \frac{Nq}{Nq + \lambda} = \frac{200 \cdot 26}{200 \cdot 26 + 22000} \approx 0.2:$$

4. Նկարում ցույց է տրված տեսախցիկում ստացված քանոնի հստակ պատկերը:

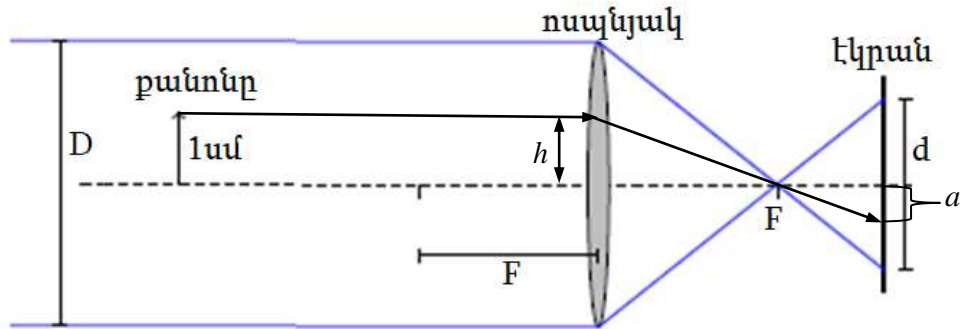
Լուսանկարի վրա առաջացող լողոված շրջանակները քանոնից շատ հեռու գտնվող լայտերի շղթայի պատկերներն են: Տեսախցիկի ունի միայն մեկ բարակ հավաքող ոսպնյակ: Որոշեք տեսախցիկի ոսպնյակի տրամագիծը

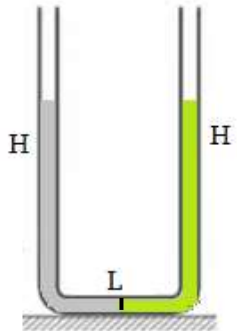
Լուծում: Շատ հեռու գտնվող լամպերից եկող ճառագայթները կարելի է համարել զուգահեռ դրանք անցնելով ուսայնակի կեզակետով էկրանի վրա տալիս են d տրամագծով լողոված շրջանագծային պատկեր: Քանոնի վրայի $h=1$ սմ-ը տալիս է էկրանի վրա a երկարությամբ պատկեր (տե՛ս նկ.): Եռանկյունների նմանությունից ստանում ենք $\frac{a}{d} = \frac{h}{D}$, ինչը նշանակում է, որ ուսայնակի տրամագիծը հավասար կլինի

նկարի մասշտաբով չափված շրջանների տրամագծին:

Չափումները տալիս են $D = 3,6$ սմ:

5 U - աձև խողովակի $L = 10$ սմ երկարությամբ հորիզոնական մասում կա միջնորմ, որը բաժանում է այն երկու հավասար մասերի: Խողովակի ձախ մասում լցված է $H = 40$ սմ բարձրությամբ $\rho_1 = 1$ գ/սմ³ խտությամբ հեղուկ, աջ մասում՝ $H = 40$ սմ բարձրությամբ $\rho_2 = 0.8$ գ/սմ³ խտությամբ հեղուկ: Գտեք հեղուկների առավելագույն արագությունը միջնորմը հեռացնելուց հետո: Խողովակի տրամագիծը՝ $D = 1$ սմ, բոլոր տեսակի շփումները անտեսեք: Հեղուկները չեն խառնվում:

Լուծում: Եթե հավասարակշռության դիրքում հեղուկների սահմանը չի հասնում աջ ծնկին, ապա ունենք սկզբնական դիրքից սահմանի x շեղման համար.

$$\rho_1(H - x) = \rho_2(H + x) \Rightarrow x = H \frac{\rho_1 - \rho_2}{\rho_1 + \rho_2} = \frac{40}{9} < 5 \text{ սմ, ինչը նշանակում է, որ մեր}$$

ենթադրությունը ճիշտ է: Հեղուկների արագությունը կլինի առավելագույնը այն պահին, երբ նրանց բաժանող սահմանը գտնվի սկզբնականից x հեռավորության վրա: Քանի որ խողովակների տրամագծերը բոլոր տեղերում նույնն են, նրանց արագությունները նույնպես կլինեն նույնը: Էներգիայի պահպանման օրենքից ունենք՝

$$\rho_1 x g \left(H - \frac{x}{2} \right) - \rho_2 x g \left(H + \frac{x}{2} \right) = \left[\rho_1 \left(H + \frac{L}{2} \right) + \rho_2 \left(H + \frac{L}{2} \right) \right] \cdot \frac{v^2}{2},$$

որտեղից ստանում ենք

$$v = \sqrt{\frac{2gx \left[\rho_1 \left(H - \frac{x}{2} \right) - \rho_2 \left(H + \frac{x}{2} \right) \right]}{\rho_1 \left(H + \frac{L}{2} \right) + \rho_2 \left(H + \frac{L}{2} \right)}} \approx 21 \text{ սմ/վ.}$$